

13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив зміни валютних курсів»: Наказ Міністерства фінансів України від 10.08.2000 р. № 193 [Електронний] ресурс. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00>
14. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>

**Миронова Ю. Ю.
Бацман Ю. М.
Яценко В. В.**

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

ПОДХОДИ К СУЩНОСТІ, КЛАСИФІКАЦІЇ І ОЦЕНКИ ТЕКУЩИХ ОБЯЗАТЕЛЬНОСТЕЙ В СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО УЧЕТА ПРІДПРИЯТТЯ

Резюме

Доказана необхідність удосконалення обліку текущих обов'язательств як важного елемента системи управління підприємством. Раскрыта сущность понятия текущих обязательств в системе бухгалтерского учета промышленных предприятий. Обобщена классификация текущих обязательств и выделены следующие ее направления: по видам; по сроку погашения; за выполнением условий погашения. Исследованы виды и порядок оценки данного объекта учета. Предложен перечень условий признания текущих обязательств в учете.

Ключевые слова: текущие обязательства, кредиторская задолженность по расчетам, признание, оценка.

**Mironova Y. Y.
Batsman Y. M
Yatsenko V. V.**

Yuri Kondratyuk Poltava National Technical University

APPROACHES TO ESSENCE, CLASSIFICATION AND EVALUATION OF CURRENT LIABILITIES IN THE ENTERPRISE ACCOUNTING SYSTEM

Summary

Proved the necessity of improving current liabilities account as an important element of the system management. Disclosed the essence of the concept of current liabilities in the accounting system of industrial enterprises. Generalized classification of current liabilities and allocated its following directions: by type; at maturity; by fulfillment of the conditions for repayment. Investigated the types and order of evaluation of the object of accounting. A list of recognition conditions of current liabilities in account is offered.

Key words: current liabilities, accounts payable on settlements, recognition, evaluation.

УДК 657

**Попова В. Д.
Маценко Л. Ф.
Огороднік А. Ю.**

Буковинський державний фінансово-економічний університет

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ФАКТІВ ГОСПОДАРСЬКОГО ЖИТТЯ З НЕВИЗНАЧЕНИМИ НАСЛІДКАМИ В ЧАСТИНІ ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ ТА НЕПЕРЕДБАЧЕНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Досліджено методичні питання бухгалтерського обліку фактів господарського життя з невизначеними наслідками в частині забезпечень та непередбачених зобов'язань. Уперше теоретично обґрунтовано доцільність порівняння ймовірних непередбачених зобов'язань та забезпечень виходячи з однієї природи походження – фактів господарського життя з невизначеними наслідками, що дало змогу надати рекомендації врахування цього на рівні рахунків обліку та звітності.

Ключові слова: факти господарського життя з невизначеними наслідками, забезпечення, непередбачені зобов'язання, бухгалтерський облік.

Постановка проблеми. Відображення в бухгалтерському обліку і звітності фактів господарського життя з невизначеними наслідками в українській практиці бухгалтерського обліку є не особливо прийнятним, оскільки це призводить до відображення прогнозової фінансової інформації, що потребує суб'єктивної оцінки. Проте визнання та розкриття в бухгалтерській фінансовій звітності такої інформації дає змогу керівництву підприємства

або аудиторам, які проводять перевірку, отримати адекватні економічні показники, що показують реальну картину можливостей підприємства, дотримуватися принципу безперервності діяльності і тим самим зменшувати ризик прийняття неправильного рішення на основі даних звітності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Змістовний внесок у розвиток теоретичних і

практичних аспектів обліку фактів господарського життя з невизначеними наслідками зробили такі зарубіжні та вітчизняні науковці як: Т.А. Бутинець [2], Ф.Ф. Бутинець [3], В.К. Євдокименко [4], М.О. Козлова [5], М.Ю. Медведєв [8], Н.І. Петренко [12], М.С. Пушкар [15], Я.В. Соколов [19], Л.В. Сотникова [21], В.С. Терещенко [22] та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на проведені дослідження, порівняння та прирівняння об'єктів обліку забезпечень та непередбачених зобов'язань у частині фактів господарського життя з невизначеними наслідками не здійснив ніхто з науковців, що зумовило потребу поглибити дослідження в цьому напрямі з метою врахування в обліку спільного та відмінного між даними об'єктами.

Мета статті полягає в обґрунтуванні теоретичних та методичних положень, а також розробці практичних рекомендацій з удосконалення обліку фактів господарського життя з невизначеними наслідками в частині забезпечень та непередбачених зобов'язань.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття «факт господарського життя з невизначеними наслідками» було вперше обґрунтовано та запропоновано автором статті в 2012 р. в кандидатській дисертації [6] замість поняття «умовний факт господарського життя», яке у вітчизняній обліковій науці з'явилося на початку ХХІ ст. (уперше за часів незалежності термін було розкрито доц. Т.А. Бутинець у 1999 р. [2]). Запозичене у вітчизняну облікову думку дане поняття в такій формалізації із Росії; Міжнародні стандарти фінансової звітності містять поняття *contingency* (випадковість, випадок), що, згідно з російським перекладом, визначається як умовна подія, умовний факт. Згідно з офіційним українським перекладом МСБО 37 «Забезпечення, непередбачені зобов'язання та непередбачені активи», термін кваліфікується як подія, що зобов'язує [9].

Факти господарського життя з невизначеними наслідками не є об'єктами бухгалтерського обліку, але до об'єктів можна віднести їх наслідки – непередбачені активи, непередбачені зобов'язання, забезпечення майбутніх витрат і платежів, резерв сумнівних боргів.

У П(С)БО 11 «Зобов'язання» та МСБО 37 «Забезпечення, непередбачені зобов'язання та непередбачені активи» не вказано, за якої конкретно величини ймовірності здійснення платежу необхідно визнавати забезпечення в обліку.

На нашу думку, формування забезпечення є доцільним лише за умов достатньої впевненості у певному наслідку факту, проте якщо є повна невизначеність (50% і менше), мова не може йти навіть про розкриття такого факту на позабалансових рахунках як непередбаченого зобов'язання.

Але в даному випадку є нюанс: можуть бути непередбачені зобов'язання високої ймовірності здійснення, які, вважаємо, також повинні в обліку визнаватись відповідно до принципу перевагу сутності над формою. Тому доцільно, на нашу думку, прирівнювати високоймовірні непередбачені зобов'язання до забезпечень та відображати їх на балансових рахунках.

Окрім розрахунково визначеної оцінки, високої ймовірності здійснення під час відображення забезпечень доречно ще здійснити тестування факту на один важливий фактор – суттєвості. Тобто бухгалтер, відображаючи умовні факти господарського життя, має бути впевнений, що фінан-

сова звітність у всіх суттєвих аспектах є достовірною. Щодо значення самого критерію суттєвості, то тут, оскільки звітні показники в тисячах гривень, рекомендуємо вважати суттєвою інформацією після тисячі гривень (хоча на кожному підприємстві критерій суттєвості може визначатись індивідуально залежно від його особливостей).

З усіх видів забезпечень найчастіше створюються забезпечення виплат персоналу. Лише даний вид забезпечень створюється на одному з найбільших підприємств Чернівецької області – ПАТ «Чернівецький олійно-жировий комбінат» (табл. 1).

Таблиця 1

**Забезпечення майбутніх витрат і платежів
ПАТ «Чернівецький олійно-жировий комбінат»
у 2013–2014 рр. (тис. грн.)**

Вид забезпечення	2013 р.	2014 р.	Відхилення (+,-)
Забезпечення виплат персоналу	1154	1290	136

Джерело: узагальнено на основі звітності підприємства

Забезпеченню в якості майбутніх витрат підлягають ті витрати, які протягом року мають нерівномірний характер: оплата відпусток працівників; виплата щорічної винагороди за вислугу років; виробничі витрати по підготовчих роботах у сезонних галузях промисловості; наступні витрати по ремонту основних засобів; наступні витрати по рекультивативній земелі і здійсненню інших природоохоронних заходів; гарантійний ремонт і гарантійне обслуговування тощо. Забезпечення майбутніх витрат та платежів створюються з метою рівномірного включення в поточні витрати звітного періоду, рівномірно включаються в собівартість реалізованої продукції, використовуються за цільовим призначенням. Непередбачені зобов'язання розкриваються як інформаційні повідомлення про ймовірне зменшення економічних вигод у результаті минулих подій, що можливо оцінити.

У загальному сенсі, всі забезпечення є непередбаченими, оскільки вони не визначені за строками або сумою. Проте в МСБО 37 термін «непередбачений» застосовується до зобов'язань та активів, які не визнаються, оскільки їх існування буде підтверджене тільки після того, як відбудеться або не відбудеться одна чи кілька невизначених майбутніх подій, не повністю контрольованих суб'єктом господарювання. Крім того, термін «непередбачене зобов'язання» застосовується до зобов'язань, які не відповідають критеріям визнання. Проте є високоймовірні непередбачені зобов'язання, що, на нашу думку, можна розрахунково оцінити та доцільно прирівняти до забезпечень за істотними спільними ознаками, хоча і висвітлення інформації по цих групах об'єктів є різним (рис. 1).

Прикладом високоймовірного непередбаченого зобов'язання є ситуація, коли підприємство виступає відповідачем у суді, рішення по справі винесено не на користь підприємства (є висока ймовірність виконати зобов'язання та орієнтовна сума втрати економічних вигод призначена судом), проте підприємство подало апеляцію та на момент складання звітності остаточного вирішення ситуації не існує. За таких умов доцільно прирівняти непередбачене зобов'язання до забезпечення та визнати в обліку. Хоча, на нашу

думку, непередбачені зобов'язання відрізняються від забезпечень разовим характером, формування забезпечень майбутніх витрат і платежів має, як правило, систематичний характер, хоча і залежно від специфіки діяльності підприємства може бути також разово.

Одним із найпоширеніших видів фактів господарського життя з невизначеними наслідками є не завершені на звітну дату судові спори, в яких підприємство виступає позивачем чи відповідачем і рішення по яким можуть бути прийняті лише в наступні звітні періоди. Наслідки таких фактів можуть бути виражені в додаткових зобов'язаннях чи додаткових активах підприємства.

Нині дуже часто бувають ситуації, коли, наприклад, бізнес-партнери порушують умови договору: не поставляють товари або ж не оплачують уже наявні товари (роботи, послуги). Від переговорів боржники ухиляються або ж обіцяють, що гроші будуть перераховані найближчим часом. Вірити чи не вірити цим обіцянкам – право кредитора, проте не слід забувати, що термін задоволення позову, тобто термін, упродовж якого можна подати позовні заяви в суд, становить, згідно зі ст. 71 Цивільного кодексу України (ЦК), три роки. Щодо скорочення терміну задоволення позову щодо неустойки (штрафів, пені), то він становить усього шість місяців відповідно до статей 72 і 237 ЦК. Можна подати позовну заяву і пізніше, якщо задоволення позову прощено з поважної причини (ст. 80 ЦК) [1].

Не завершені на звітну дату судові спори, в яких підприємство виступає позивачем чи відповідачем і рішення по яким можуть бути прийняті лише в наступні звітні періоди, є прикладом фактів господарського життя з невизначеними наслідками. Варто відмітити особливу ознаку, за наявності якої бухгалтер підприємства може зробити висновок про наявність фактів господарського життя з невизначеними наслідками, пов'язаних із судовими спорами: підприємство в судовому спорі, як правило, є відповідачем. Дана ознака, з одного боку, очевидна: якщо підприємству пред'явлено позов це означає, що воно обмежило чийсь інтереси або нанесло шкоду, відповідно, за рішенням суду можливе зменшення економічних вигод підприємства з метою сплати компенсації чи відшкодування збитків. З іншого боку, саме тому, що позов до суду подає інше підприємство, бухгалтеру не завжди відомо про даний факт [21; 26].

Наприклад, станом на 31 грудня звітного року підприємство залучено до судового спору у зв'язку з несвоєчасним виконанням зобов'язань перед кредитором. За оцінками юридичних консультантів, за результатами судового спору підприємство буде змушене задовольнити позов кредитора і сплатити штраф за несвоєчасність сплати платежу. Таким чином, у підприємства виникає непередбачене зобов'язання і підприємству необхідно визнати його в обліку.

Оцінка непередбаченого зобов'язання здійснюється в грошовому вимірнику на основі відповідного розрахунку бухгалтерії. Підприємство здійснює розрахунок на основі наявної на звітну дату інформації, дотримуючись принципу обачності. Розрахунок величини непередбаченого зобов'язання має бути підтверджений.

Наприклад, якщо при складанні фінансової звітності суттєва за сумою позовна вимога до підприємства визнається умовним фактом, тоді серед факторів, що приймаються в розрахунок під час оцінки наслідків такого умовного факту, підприємство має врахувати: стадію, на якій знаходиться розгляд даної позовної заяви станом на дату складання фінансової звітності, експертні висновки за даною позовною заявою, існуючу практику.

Для відображення в обліку фактів господарського життя з невизначеними наслідками за не завершеними на звітну дату судовими спорами, в яких підприємство виступає відповідачем, пропонується балансове відображення в тому разі, якщо ймовірність настання факту господарського життя з невизначеними наслідками дуже висока. Для цього рекомендуємо ввести субрахунок 479 «Непередбачені зобов'язання майбутніх витрат на врегулювання судових спорів, в яких підприємство виступає відповідачем» до існуючого плану рахунків.

Взагалі, виходячи з дослідженої нами природи забезпечень та непередбачених зобов'язань, їх прирівняння, доречним вважаємо уточнення рахунку 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів» як «Забезпечення та непередбачені зобов'язання майбутніх витрат і платежів». Для балансового відображення на даному рахунку пропонуємо відображати лише високоймовірні непередбачені зобов'язання, що можна достатньо точно оцінити. Це дасть змогу об'єктивно відображати факти господарського життя підприємства, контролювати та планувати витрати, задовольняти в повному обсязі інформаційні потреби зовнішніх і внутрішніх користувачів, які реально зацікавлені в правдивості відображених показників діяльності підприємства.

Методику обліку фактів господарського життя з невизначеними наслідками за незавершеними на

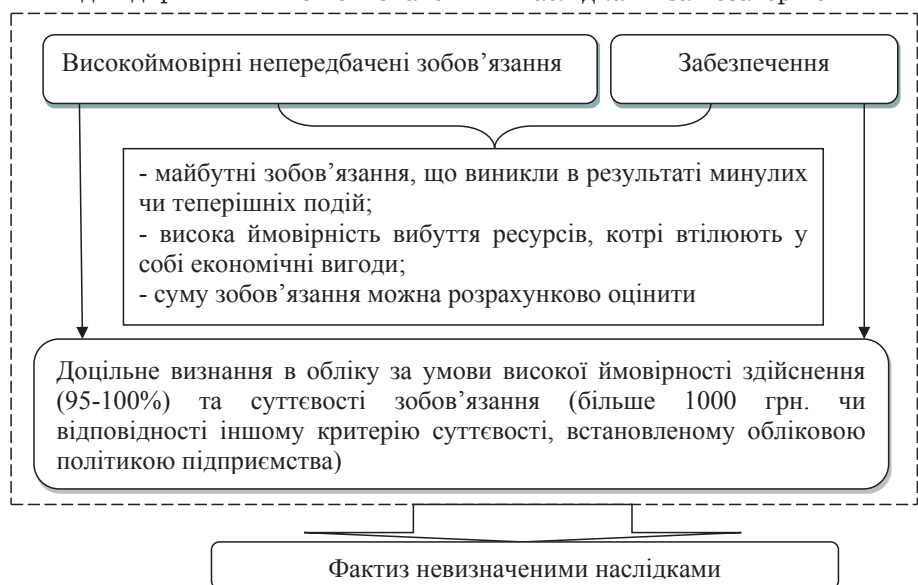

Рис. 1. Прирівняння високоймовірних непередбачених зобов'язань та забезпечень майбутніх витрат і платежів

Джерело: власна розробка авторів

звітну дату судовими спорами, в яких підприємство виступає відповідачем, наведено табл. 2.

Таблиця 2

Методика обліку фактів за не завершеними на звітну дату судовими спорами, в яких підприємство виступає відповідачем

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
Якщо орієнтована оцінка ймовірності настання ФГЖНН дуже висока:			
1	Нараховане непередбачене зобов'язання за не завершеними на звітну дату судовими спорами	949	479
2	Отримано акт надання юридичних послуг	479	685
3	Відображено ПДВ	641	685
4	Оплачено послуги юридичної фірми	685	311
5	Виставлено рахунок до сплати за рішенням суду	479	631
6	Виплачено грошову компенсацію позивачу за рішенням суду	631	311
Якщо орієнтована оцінка ймовірності настання ФГЖНН низька:			
7	Відображено наявність непередбаченого зобов'язання	-	042
8	Списано непередбачене зобов'язання	042	-

Джерело: складено авторами

Західні вчені рекомендують відображати інформацію щодо фактів господарського життя з невизначеними наслідками у звітності.

В. Ингланд дотримується думки про необхідність відображення в Балансі інформації про високоймовірні непередбачені зобов'язання [23]. С. Карсан зауважує на корисності такої інформації для інвесторів, наводячи приклади на таких компаніях, як Bob's Stores, Linens 'nThings, Marshalls, Kay-Bee Toys, Wilsons, This End Up and Footstar [24].

У сучасній формі Балансу (Звіту про фінансовий стан) інформація подається в розрізі довгострокових та поточних забезпечень. Така висока аналітичність розподілу забезпечень у часі є позитивним моментом, проте, на нашу думку, доречним є також розкриття інформації у Звіті про фінансовий стан і про високоймовірні непередбачені зобов'язання. Тобто пропонуємо, щоб рядки 1 520 та 1 660 формулювались, відповідно, як «Довгострокові непередбачені зобов'язання та забезпечення» та «Поточні непередбачені зобов'язання та забезпечення».

Висновки. Отже, у результаті проведених досліджень обґрунтовано доцільність прирівняння високоймовірних непередбачених зобов'язань та забезпечень виходячи з одної природи походження – фактів господарського життя з невизначеними наслідками, що дало змогу надати рекомендації врахування цього на рівні рахунків обліку (запропоновано уточнення рахунку 47 як «Забезпечення та непередбачені зобов'язання майбутніх витрат і платежів») та звітності (у Звіті про фінансовий стан обґрунтовано висвітлювати високоймовірні непередбачені зобов'язання (щоб рядки 1 520 та 1 660 формулювались, відповідно, як «Довгострокові непередбачені зобов'язання та забезпечення» і «Поточні непередбачені зобов'язання та забезпечення»)).

Список літератури:

1. Цивільний кодекс України за станом на 16 січня 2003 р. № 435 – IV зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua
2. Бутинець Т.А. Документування господарських операцій: теорія, методологія, комп'ютеризація / Т.А. Бутинець. – Житомир: ЖІТІ, 1999. – 412 с.
3. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку : [підручник для студентів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит» вищих навчальних закладів] / Ф.Ф. Бутинець ; 3-тє вид., доп. і перероб. – Житомир : Рута, 2003. – 444 с.
4. Євдокименко В.К. Облікове забезпечення фактів господарського життя з невизначеними наслідками в контексті інституційних перетворень / В.К. Євдокименко, Л.Ф. Маценко // Науковий вісник БДФЕУ. Економічні науки : зб. наук. праць ; гол. ред. В.В. Прядко. – Чернівці : [б.в.], 2013. – Вип. 1(24). – С. 313–326.
5. Козлова М.О. Облік і контроль процесу резервування : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.06.04 / О.М. Козлова ; Держ. акад. статистики, обліку та аудиту Держкомстату України. – К., 2006. – 21 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://disser.com.ua/contents/36144.html>
6. Маценко Л.Ф. Бухгалтерський облік та контроль фактів господарського життя з невизначеними наслідками : дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.09 / Л.Ф. Маценко. – Житомир, 2012 – 191 с.
7. Маценко Л.Ф. Моделювання бухгалтерського обліку фактів господарського життя з невизначеними наслідками на основі теорії ігор / Л.Ф. Маценко // Науковий вісник. Економічні науки : зб. наук. пр. ; гол. ред. В.В. Прядко. – Чернівці : Технодрок, 2013. – Вип. 2(25). – С. 228–234.
8. Медведев М.Ю. Общая теория учета: естественный, бухгалтерский и компьютерные методы / М.Ю. Медведев. – М. : Дело и сервис, 2001 – 752 с.
9. МСБО (IAS) 37 Забезпечення, непередбачені зобов'язання та непередбачені активи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mia.kiev.ua/ua/books/165-ifrs-2012.html>
10. Панков Д.А. Бухгалтерський учет на основе МСФО : [учеб.-метод. пособ.] / Д.А. Панков, Т.Н. Рыбак, Ю.Ю. Кухто. – Минск : РИВШ, 2011. – 202 с.
11. Петренко Н.І. Контроль непередбачених активів та непередбачених зобов'язань за умов спільної діяльності без створення юридичної особи / Н.І. Петренко, Л.Ф. Маценко // Регіональна економіка та бізнес-управління. – 2015. – № 3(47). – С. 72–79.
12. Петренко Н.И. Обеспечение будущих расходов и платежей: методологические и практические проблемы бухгалтерского учета / Н.И. Петренко, Л.Ф. Маценко // Международный бухгалтерский учет. – М., 2012. – № 25(223). – С. 54–60.
13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» : Наказ Міністерства фінансів України від 31 січня 2000 р. № 20 / Міністерство фінансів України. – К. : Інфодиск, 2014. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM).
14. Положение по бухгалтерскому учету 8/10 «Оценочные обязательства, условные обязательства и условные активы» : Приказ Минфина России от 13.12.2010 г. №116н. // Налоговый вестник. – 2011. – № 4. – С. 257–272.
15. Пушкар М.С. Метатеорія обліку або якою повинна стати теорія : [монографія] / М.С. Пушкар. – Тернопіль : Карт-бланш, 2007. – 59 с.
16. Пятов М.Л. Новая жизнь фактов хозяйственной жизни / М.Л. Пятов // БУХ.1С – Интернет-ресурс для бухгалтера. – 2012 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://buh.ru/articles/documents/14923/>

17. Соколов Я.В. Основы теории бухгалтерского учета / Я.В. Соколов. – М. : Финансы и статистика, 2000. – 496 с.
18. Соколов Я.В. Бухгалтерский учет: от истоков до наших дней : [учебное пособие для вузов] / Я.В. Соколов. – М. : Аудит, ЮНИТИ, 1996. – 638 с.
19. Соколов Я.В. Бухгалтерский учет как сумма фактов хозяйственной жизни / Я.В. Соколов. – М. : Магистр, 2010. – 224 с.
20. Сотникова Л.В. Бухгалтерский и налоговый учет резервов / Л.В. Сотникова. – М. : Налоговый вестник, 2005. – 272 с.
21. Сотникова Л.В. Условные факты хозяйственной деятельности: бухгалтерский учет и налогообложение / Л.В. Сотникова. – М. : Налоговый вестник, 2007. – 288 с.
22. Терещенко В.С. Забезпечення майбутніх витрат і платежів: критерії визнання і механізм формування в обліку / В.С. Терещенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://intkonf.org/tereschenko>
23. Englard B. Schaum's Outline of Intermediate Accounting / B. Englard [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://books.google.ru/books?id=tKjWaU>
24. Karsan S. Off-Balance Sheet Contingencies / S. Karsan [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.barelkarsan.com/12/off-balance-sheet-contingencies.html>

**Попова В. Д.
Маценко Л. Ф.
Огородник А. Ю.**

Буковинский государственный финансово-экономический университет

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ УЧЕТА ФАКТОВ ХОЗЯЙСТВЕННОЙ ЖИЗНИ С НЕОПРЕДЕЛЕННЫМ ИСХОДОМ В ЧАСТИ ОБЕСПЕЧЕНИЯ И УСЛОВНЫХ ОБЯЗАТЕЛЬСТВ

Резюме

Исследованы методические вопросы бухгалтерского учета фактов хозяйственной жизни с неопределенными последствиями в части обеспечений и условных обязательств. Впервые теоретически обоснована целесообразность приравнивания вероятных непредвиденных обязательств и обеспечений исходя из одной природы происхождения – фактов хозяйственной жизни с неопределенными последствиями, что позволило дать рекомендации учета этого на уровне счетов учета и отчетности.

Ключевые слова: факты хозяйственной жизни с неопределенными последствиями, обеспечение, условные обязательства, бухгалтерский учет.

**Popova V. D.
Matsenko L. F.
Ogorodnik A. U.**

Bukovyna State University of Finance and Economics

IMPROVING ACCOUNTING OF FACTS OF BUSINESS LIFE WITH THE CONTINGENT CONSEQUENCE IN TERMS OF PROVISIONS AND CONTINGENT LIABILITIES

Summary

Accounting methodical problems of the facts of business life with the contingent consequence in terms of provisions and contingent liabilities are researched in the article. At the first time theoretically founded the expediency of comparison of highly probable contingent liabilities and provisions based only on the origin – facts of business life with the contingent consequence, which helped to make account recommendations at the level of accounts and financial statements.

Key words: facts of business life with the contingent consequence, provisions, contingent liabilities, accounting.

УДК 657

Стахів О. Я.

Львівський навчально-науковий інститут
Університету банківської справи

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ

Розглянуто особливості внутрішнього аудиту кредитних операцій деяких країн Європи. Виділено завдання аудиту та зміст етапів аудиторської перевірки, розроблено рекомендації щодо вдосконалення методики аудиту кредитних операцій для українських банків.

Ключові слова: банк, кредитні операції, аудит, внутрішньобанківський аудит.

Постановка проблеми. У сучасних ринкових умовах різко зростає роль внутрішньобанківського аудиту у зв'язку з покладенням на нього більшої кількості завдань. На етапі становлення аудиту

в Україні найбільша увага приділялася перевірці річної бухгалтерської звітності. На сьогодні в центрі уваги аудиту є більш широкий спектр завдань, який полягає в детальному аналізі всієї